

FACULTAT DE CIÈNCIES POLÍTIQUES I DE SOCIOLOGIA

LLICENCIATURA: SOCIOLOGIA

ASSIGNATURA: 25212 METODOLOGIA DE LES CIÈNCIES SOCIALS

6 crèdits (4,5 ECTS)

DURADA: Primer semestre

CURS: Segon

CURS ACADÈMIC: 2009/2010

Professorat: Ángeles LIZON RAMON (matí) i Francesc Josep MIGUEL QUESADA (tarda)

METODOLOGIA DE LES CIÈNCIES SOCIALS

L'objectiu d'aquesta assignatura s'orienta vers la clarificació de les exigències bàsiques de la metodologia científica i les qüestions centrals que aquestes exigències plantegen a l'hora de ser aplicades a l'anàlisi de la realitat social. L'assignatura tractarà d'introduir a l'alumnat en els problemes pràctics fonamentals del que ha de ser el seu ofici, a través de la revisió de les estratègies i procediments consolidats com a exemplars en la tradició de la metodologia científica en general, i sociològica en particular. La seva finalitat explícita és que l'alumnat, a l'hora d'exercir aquest ofici, tingui consciència de la complexitat que suposa tot procés d'investigació científica. El coneixement de les distintes estratègies metodològiques pretén proporcionar-los-hi el rigor crític associat al domini de les qüestions bàsiques, tècniques i instruments auxiliars de les distintes tradicions vigents.

Línies bàsiques del Programa

1. El coneixement, l'activitat científica i el mètode científic.

El coneixement comú i el coneixement científic. Ciència formal i ciència empírica. El mètode científic: definició i propietats. Qüestions: Certesa, versemblança, objectivitat.

2. La ciència com a institució social.

Comunitat científica i coneixement acceptat. Les distintes tradicions científiques. La ciència com a procés. Qüestions: El perill social de l'aplicació del coneixement.

3. Mètodes bàsics del coneixement científic.

La lògica de la contrastació. Ciència i explicació científica. Tipus d'explicació. Qüestions: Inductivisme, Deductivisme, Falsacionisme.

4. La metodologia científica i les Ciències Socials.

Les falses disputes del mètode. Els grans paradigmes de les ciències socials. Valors i ciències socials. La fascinació tecnològica. Qüestions: Monisme, dualisme, pluralisme metodològic?

5. Procediments exemplars d'investigació sociològica.

Perspectives: l'empírico-analítica, l'hermeneútica i la dialèctico-crítica. Criteris de distinció.

6. Estratègies de descripció / explicació / comprensió

Hipòtesis estadístiques i hipòtesis causals. Exemples d'explicacions nòmiques, funcionals i intencionals en ciències socials. La explicació per mecanismes.

Bibliografía Básica (*)

- BOUDON, R. (1981) *La lógica de lo social*, Madrid: Rialp. [*Lògica de la investigació científica aplicada a les CC.SS.*]
- BRICMONT, Jean i SOKAL, Alan (1997) *Impostures intel·lectuals*, Barcelona: Empúries, s.a., 1999. [*Avaluació crítica exemplar de determinades postures anti-metodològiques*]
- BUNGE, Mario (1960) *La ciencia: su método y su filosofía*, Buenos Aires: Siglo XX, 1978. [*Elements i eines de reflexió i protocols del mètode científic*]
- BUNGE, Mario (1999) *La relación entre la sociología y la filosofía*, Madrid: EDAF, 2000.
- COHEN, Morris R. y NAGEL, Ernest (1961) *Introducción a la lógica y al método científico*. Vol. 2, Buenos Aires: Amorrortu Editores, 1990. [*Eines de treball i crítica dins del mètode científic*]
- ELSTER, Jon (1983) *El cambio tecnológico: Investigaciones sobre la racionalidad y la transformación social*, Barcelona: Gedisa, 1990. [*Proposta d'especificitat metodològica de les CC.SS.*]
- GÓMEZ, Amparo (2003) *Filosofía y metodología de las ciencias sociales*, Madrid: Alianza Editorial, 2003. [*Manual general de seguiment del curs*]
- HOLLIS, Martin (1994) *Filosofía de las ciencias sociales*, Barcelona: Ariel, 1998. [*Elements i eines de reflexió i protocols del mètode científic*]
- LAMO DE ESPINOSA, E. i altres (1994) *La sociología del conocimiento y de la ciencia*, Madrid: Alianza, 1994. [*La institució científica i el seu funcionament*]
- LIZÓN, Ángeles (2007) *La otra sociología: Una saga de empíricos y analíticos*, Mataró: Montesinos, 2007. [*Tipus d'explicació, explicació per mecanismes i perspectiva històrica*]
- MARDONES, J.M. (1982) *Filosofía de las Ciencias Humanas y Sociales: Materiales para una fundamentación científica*, Barcelona: Anthropos, 1994, 1a. rempr. [*Lectures exemplars dels principals paradigmes metodològics en CC.SS.*]
- ZIMAN, J. (1984) *Introducción al estudio de las ciencias*, Barcelona: Ariel, 1986. [*Perspectiva social de la activitat científica*]

Bibliografía complementaria (*)

- BUNGE, Mario (1972) *La investigación científica*, Barcelona, Ariel, 1972.
- CHALMERS, Alan (1976) *¿Qué es esa cosa llamada ciencia?*, Madrid, Siglo XXI, 3ª edición 1998.
- ELSTER, Jon (1990) *Tuercas y tornillos. Una introducción a los conceptos básicos de las ciencias sociales*, Barcelona, Gedisa, 1990.
- GARCIA FERRANDO, Manuel (1980) *Sobre el método*, Madrid, CIS, 1980.
- HEMPEL, Karl (1973) *Filosofía de la ciencia natural*, Madrid, Alianza, 1973.
- IBAÑEZ, Jesús (1986) “Perspectivas de la investigación social: el diseño en las tres perspectivas”, en GARCIA FERRANDO, IBAÑEZ y ALVIRA, Comp. (1986) *El análisis de la realidad social: Métodos y técnicas de investigación*, Madrid: Alianza Universidad Textos, 1990.
- NAGEL, Ernest (1961) *La estructura de la Ciencia*, Buenos Aires: Paidós, 1981.
- POPPER, Karl (1973) “La lógica de las ciencias sociales”, a ADORNO, Theodor H. i altres (1973) *La disputa del positivismo en la sociología alemana*, Barcelona, Grijalbo, 1973.
- SIERRA, Restituto (1984) *Ciencias Sociales: Epistemología. Lógica y Metodología*, Madrid: Paraninfo, 1988.
- WARTOFSKY, Marx W. (1968) *Introducción a la Filosofía de la Ciencia*, Madrid: Alianza Universidad Textos, 1981.

Avaluació general de l'assignatura (*)

Es contemplen tres tipus d'exercicis avaluadors, de caràcter estrictament obligatori:

1. Una recensió escrita sobre textos (articles, capítols o llibres senyalat), i altres exercicis com a control de lectura comprensiva.
2. Assistència i participació activa a determinades sessions a classe (debats, treball col·laboratiu,...), per avaluar la elaboració pròpia i la capacitat d'integració de coneixements.
3. Una prova objectiva final, o diverses proves parcials al semestre, per tal d'avaluar la adquisició de bagatge terminològic i conceptual.

El pes de cadascun d'aquests procediments dins de la nota final és:

- 50% per al conjunt dels punts 1 i 2, i
- 50% pel punt 3.